

«EL MONTE-PÍO DE LA HERMANDAD DE JESÚS NAZARENO»

Continuant la iniciativa començada ara fa uns anys, d'anar historiant la nostra Germandat, encara que sigui en petits treballs, a través de la documentació que es conserva en l'Arxiu Salas i Ricomà, dipositat a l'Arxiu Històric Arxidiocesà, avui ho farem sobre la secció més antiga que tenim. Ens referim, evidentment, a l'actual SECCIÓ DE SOCORS MUTUS, si bé, en el moment de la seva creació, es denominà «MONTE-PÍO DE LA HERMANDAD DE JESÚS NAZARENO».

Quan En Ramon Salas i Ricomà va portar a terme la definitiva fundació de l'Entitat, al mes de març de 1903, ja va exposar en reunir-se amb els primers socis, la seva ferma intenció de constituir un «Monte-Pío», ja que no hem d'oblidar que aquella època de començaments de segle, no és com avui dia, en què no sols existeix la pròpia Seguretat Social per atendre els seus afiliats en totes les contingències per ella cobertes, sinó que també, hi ha diferents companyies privades que es dediquen exclusivament a donar prestacions d'aquests rams d'assegurances als qui els suscriuen pòlisses com són les malalties, pensions de jubilació, viudetat, invalideses, etc., i en conseqüència es pot dir que tothom es troba protegit d'alguna forma o d'altra, però fa vuitanta anys això no era així amb les dificultats i inconvenients que ocasionava a les famílies; per això, s'organitzaven en aquests tipus d'associacions, sense finalitats lucratives, que es fonamentaven en el principi de solidaritat entre els seus membres o socis a base de reciprocitat de serveis o mitjançant repartir equitativament els riscos, a l'objecte de fer menys sensibles entre ells mateixos els efectes de possibles deficiències derivades de la seva pròpia situació social i per prevenir aconteximents fortuïts.

Concretament el «Monte-Pío» ideat per en Ramon Salas i Ricomà, es basava, a l'igual que avui dia es manté, en una modalitat de previsió de caràcter social.

Després de les oportunes reunions mantingudes per a redactar el Reglament, que van començar un cop acabada la Setmana Santa i van concloure abans de l'estiu, es va convocar una Assemblea General Extraordinària de socis de la Germandat que va tenir efecte el dia 12 de juliol de 1903, mitjançant la qual es va aprovar el text definitiu del Reglament del «Monte-Pío», elegint-se les persones que composarien la primera Junta Directiva. El text definitiu subscrit per tots els membres de la Junta, amb data del primer d'agost de 1903, es va remetre al Govern Civil de la Província per obtenir l'oportuna aprovació i així poder començar l'activitat; l'autorització la va signar el Sr. Governador, N'Antoni Villarino, el 17 de setembre d'aquell any.

El Reglament fundacional del «Monte-Pío», es composava de 79 articles dividits en IX Capítols (Objeto y constitución del Monte-Pío; De la admisión de socios; Deberes de los socios; Derechos de los socios; De las Juntas Generales; Del Gobierno y administración del Monte-Pío; De la Inutilidad; Disposiciones generales y Disposiciones transitorias).

L'objecte del mateix, era: *«El Monte-Pío de la Hermandad de Jesús Nazareno, tiene por principal objeto, el auxilio mutuo en los casos de enfermedad, inutilización y fallecimiento que ocurran entre los Hermanos, así como procurar su bienestar temporal y espiritual»*. El domicili legal del mateix, s'instal·là en el del President.

Per a poder ser soci, es necessitava reunir les següents condicions: 1.ª Ser socio de la Hermandad de Jesús Nazareno; 2.ª Ser mayor de 15 anos y menor de 45; 3.ª Gozar de perfecta salud; 4.ª Tener empleo, oficio, ocupación determinada ó medio de vivir; y 5.ª Ser reconocido por el Medico Inspector. El nombre màxim establert, del que no es podia passar, era de 300 i el mínim per continuar en activitat era de 15.

Els deures del socis, a més de complir fidelment els Estatuts de la Germandat i el Reglament del «Monte-Pío», eren de caràcter religiós (capítols III i IV dels Estatuts de la Germandat, honorar la imatge del Natzarè, acudir a la processó, etc.); socials (acudir a les convocatòries,

reunions, etc, i en cas de no disculpar-se, se'l sancionava amb 2 ptes. de multa; notificar el canvi de domicili; no alterar la bona marxa de l'Entitat; l'expressa impossibilitat d'acudir a autoritats civils, judicials o de qualsevol altre ordre en demanda relativa a qüestions referents al «Monte-Pío»; el no poder negar-se a ésser examinat per un o més metges, entre altres); i econòmics (pagar 10 ptes. com a quota d'entrada, la quota mensual de 3 ptes, i les extraordinàries que per imprevistos establís l'Assemblea General Extraordinària); atès que era molta la diferència existent entre les quotes de la Germandat i del «Monte-Pío», aquest darrer, inicialment, se'n feia càrrec del pagament de la quota social anual (3 ptes.) de la Germandat dels seus associats.

El soci que es posava malalt, una vegada seguits tots el tràmits establerts per comunicar la malaltia, entre els que es troba l'informe del Metge Inspector i les oportunes inspeccions del Sr. Visitador Major, tenia dret a percebre *«8 ptas. diarias de subsidio, durante los 60 primeros días; el de 4 ptas. en los siguientes 60. El enfermo de cirugía mayor, devengará 6 ptas. diarias de subsidio por espacio de 60 días, y 4 ptas. respectivamente y durante 30 días el de cirugía menor. Si al terminar el enfermo de medicina los 120 días aún no estuviese restablecido, no podrá volver a cobrar por la misma enfermedad»*. El treballar en qualsevol ofici i professió o el sortir de casa sense l'autorització del Metge Inspector i sense el previ coneixement del Visitador, equivalia a l'alta; així mateix els socis que sofrien malalties derivades d'una mala conducta contra la moral o conseqüència de baralles o de desafiaments i les malalties cròniques no podien ser socorregudes. El soci que intentés enganyar al «Monte-Pío» simulant una malaltia se l'expulsarà. Com a favor especial *«cuando haya de viaticarse a un socio, si su familia avisa con oportunidad, el Andador lo pondrá en conocimiento de los demás socios, por si voluntariamente gustan asistir a tan piadoso acto; e igualmente cuando deba ser conducido a la última morada el cadáver de algún asociado»*, la família del mort, si ho demanava, dins del tercer dia de l'òbit, se li hi donava la suma de 100 ptes., en cas que transcorreguessin els dits dies, la quantitat s'ingressava, per meitat, a la Germandat i al «Monte-Pío», com a llegat del difunt. En cas de declarar a un soci inútil, que era el que no podia dedicar-se a cap classe de treball o ofici, sempre que portés un mínim de sis anys com a soci, es tramitava un expedient i si resultava positiu, se'l rellevava del pagament de quotes i percebia mensualment 75 ptes.

El govern del «Monte-Pío» corresponia a la Junta Directiva, integrada per onze membres i un Metge Inspector, la sobirania la tenia l'Assemblea General; com hem dit la primera va celebrar-se el 12 de juliol de 1903, en la que es van elegir el membres i càrrecs de la Junta: com a President, En Ramon Salas i Ricomà; Vicepresident, En Fèlix Ribas i Ferrer; Comptador, En Josep Camarero i Rico; Tresorer, En Ferran Cervera i Olives; Metge Inspector, En Francesc de Paula Canals; Visitador Major, En Lluís Aris i Negre; Vocals Visitadors de torn N'Andreu Henríquez i Gabriel, En Josep Potau i Forasté, En Ramon Argilaga i Monrabà, En Manel de Peñarrubia; Secretari, En Pere Llorc i Boqueras i Vicesecretari, N'Esteve Vendrell i Romero. Tals càrrecs eren honorífics, gratuïts i obligatoris. Els elegits, per poder renunciar als mateixos havien d'abonar una multa de 5 ptes.; en cas que l'elegit no assistís a prendre possessió, la multa era de 20 ptes.; havien de fer com a mínim una reunió mensual i en cas de faltar a tres consecutives sense excusa, també s'havia d'abonar una multa de 20 ptes. Les atribucions del membres eren les normals de tots aquests tipus d'entitats: El President era el responsable i el que dirigia tota l'activitat; el Tresorer, era nomenat per la Junta Directiva i no podia tenir més de 500 ptes. a la caixa social, l'excés s'havia d'ingressar al Banc d'Espanya; el secretari s'encarregava de les qüestions administratives; el Comptador, havia de portar un llibre de «Cargo Data», on anotar tots els ingressos i despeses; el Metge-Inspector, havia de visitar els malalts, quantes vegades considerés oportunes i formalitzar els corresponents dictàmens, a la vegada que havia de reconèixer als que volien ser altes a la Secció indicant si podien ser o no admesos, tenia dret a cobrar per honoraris, la suma d'una pesseta anual per soci del «Monte-Pío»; el Visitador Major, era qui havia de fer la primera visita al malalt, repetint-la, com a mínim, cada vuit dies, era l'encarregat de distribuir les visites diàries dels altres Visitadors; la visita als malalts es podia fer a qualsevol hora del dia, des de les sis del matí fins a les deu de la nit els mesos de maig a setembre i de vuit del matí a vuit de la nit els altres mesos de l'any; les famílies del malalt no podien posar cap inconvenient a les visites ja que en cas contrari se'ls negaria la prestació; l'Andador era l'encarregat de complir les ordres de la Junta i de recaptar les mensualitats, percebent una pesseta a l'any per soci del «Monte-Pío», els cobraments es

feien per trimestres vençuts, en cas d'absència per enfermetat, havia de posar un substitut, retribuït pel seu exclusiu compte, a qui la Junta Directiva devia acceptar.

El primer exercici econòmic del «Monte-Pío», va des del mes d'agost de 1903 al de desembre de 1904, temps en què es van inscriure 94 socis, a la vegada que es van produir 13 baixes; el primer de gener de 1905 eren 81 socis, amb data 1 d'agost de 1903 consten les primeres 46 altes, el número 1 corresponia a En Ramon Salas i Ricomà; la primera baixa va ser la del soci número 6, En Lluís Rodríguez Ollé, que es va produir el 30 de setembre de 1903.

En tot aquest temps, els ingressos foren de 3.690'- ptes., que corresponien a les quotes mensuals de 3'- ptes. soci, i les despeses acreditades ascendiren a 833'50 ptes.; que es referien a despeses d'administració (compra del llibre de socis, impresos, carpetes, tinta, etc.), honoraris del Metge Inspector, comissions de l'Andador i liquidacions a socis; la primera consta amb data 1 de febrer de 1904, per la devolució, als hereus del soci número 36, N'Antoni Gil Canals, que va morir, de les 6 mensualitats (18'- ptes.) que havia pagat, segons acord de la Junta Directiva; podem indicar també, que el primer soci que va usar del subsidi de cirurgia menor, en aquest temps, va ésser el soci número 47, En Fèlix Capdevila, que per 9 dies de subsidi, percebé el 7 de juny de 1904, la suma de 36'- ptes., posteriorment van participar-hi també, En Josep Francesch (4 dies d'agost per subsidi de medicina, 32'- ptes.), En Ramon Vallespinosa (4 dies de desembre per subsidi de cirurgia menor, 16'- ptes.), N'Antoni Ycart (8 dies de desembre de subsidi de medicina, 64'- ptes.) i En Vicent Argany (5 dies de desembre de subsidi de medicina, 40'- ptes.).

Francesc d'Assis GARCIA i SEGARRA